

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor. pe 1/2
 10 cor.; pe 1/4 de an
 cor.; pe 1 lună 2 cor.
 Pentru România și
 România pe an:
 40 franci.

manuscrisurile nu se napotăz

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 și timbru de 60 bani de
 fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Sorisorii nefrancate nu se
 primesc.

LICEUL DIN BRAD.

Așezat la poalele Munților Apu-
 ni, pe frumoasa vale a Crișului,
 aproape de mormântul lui Iancu,
 Bradul deja și prin situația sa geo-
 grafică e menit să joace rol în viața
 românilor din aceste părți. Nu este o
 simplă întâmplare, că fruntașii români
 în fostul comitat al Zarandului au înființat
 liceul tocmai la Brad, ci dinadins ei
 au zidit acolo, pentru ca să în-
 nească astfel Moșilor învățătura de
 te. Bradul trebuia să fie veriga
 care leagă pe Români din Munți
 cei de pe Crișuri și de pe șesurile
 Ungurești.

Fericite vremuri, când Români
 putut să cugete astfel și chiar să
 trup ideilor ce-i frământa.

Durere însă, că după înființarea
 gimnasiului din Brad a avut să
 te cu greutate atât de mari, în cât
 până în ziua de azi el nu are
 clase complete. Va fi de vină
 vitregimea vremurilor. Nu vom
 dreptăți însă pe nimeni afirmând,
 totuși, scăderea aceasta apasă asupra
 Regel Români din patrie, și în-
 osebni asupra celor trei consistențe
 orientale române. Cum adică: să
 fi putut cele trei eparchii ortodoxe
 mâne să ajute la complectarea
 gimnasiului din Brad? Mai ales că
 susțin un singur liceu, cel din
 Brașov susținându-se din propriile
 fonduri!

Ce nu s'a făcut în trecut însă, a
 și vremea să se facă acum. Frun-
 tașii Românilor gr.-orientali sunt chie-
 rați în Sinoade, să discute asupra
 necesităților noastre bisericești și școlare.
 Fiecare din cele trei Sinoade, desigur,
 va fi bărbăți cari au învățat în
 gimnasiul din Brad. La tot cazul,
 nu fi mulți, cari au învățat și
 terminat gimnasiu maghiare, neavând
 de să învețe românește, pentru că
 mai ales Românilor din părțile ungu-
 re și bănățene, le era greu să-și tri-
 ească copiii la Blaj ori Brașov, din
 cauza distanțelor mari. Ajungând frun-
 tașii din Sinoade să discute afacerile
 școlare, azi cele mai importante pentru
 progresarea neamului românesc, se
 vor covinge «de visu» despre greută-
 ce întâmpinăm din cauza lipsei oar-
 zărilor calificați și prin urmare de
 necesitatea imperioasă de a ne ridica
 la nivel ori a complecta pe cele
 existente. Ear în jurul acestor discu-
 tuțiuni se va ivi rugarea celor din frun-
 tașii gimnasiului dela Brad de a fi aju-
 tați să-și completeze clasele, pentru
 a pune astfel în serviciul culturii ro-
 mâne un emporiu de cea mai netă-
 cutată valoare.

Nu ne îndoim, că toate trei Si-
 noadele vor ști să aprecieze folosul
 general al școalelor medii române
 în special vor aprecia folosul mare
 pe care l'a făcut deja și-l va putea face în
 viitor un liceu complet în Brad. În
 consecință, își vor ține de datoriță
 dea, dacă nu din prisos, apoi să ia
 unde se poate, dar vor contribui
 la gimnasiul din Brad să fie com-
 pletat.

Archidieceasa Sibitului va da, pen-
 tru-că Bradul aparține sferei de acti-
 vitate și grije a Mitropoliei.

Noi, cești din eparchia Aradului
 vom da pentru-că de noi este mai
 aproape acest gimnasiu; ear cei din
 diecesea Caransebeșului pentru-că și Ba-
 natului îi va fi spre înlesnire un bun
 liceu, într-o vale sănătoasă, pe cel mai
 clasic pământ românesc!

Să ne deschidem cu toții nu nu-
 mai inimile, dar jertfă să aducem, că
 numai astfel ne vom arăta vrednici de
 mintea luminată și inimile generoase a
 autorilor intelectual ai acestui așeză-
 mint cultural, numai așa vom ridica
 monument vrednic de memoria lui
 Pipoș, fostul comite suprem al Za-
 randului, de Iosif Hodoș, fost vice-
 comite, de Sigismund Borlea și cei-
 lași Români buni, căror gimnasiul din
 Brad datorește înființarea sa.

Să ne gândim că ajutam astfel
 celei mai serace populațiuni române,
 că vom crea așa zicând un puternic
 centru cultural spre care să graviteze
 Români nu numai din Munții Apusenii
 și de pe Crișuri, dar al cărui far să
 lumineze până spre Tisa.

Pe ce baze legale stă acest gim-
 nasiu și care trebuie să fie misiunea
 lui culturală, mai bine se poate vede-
 a din chiar întâiul § al statutelor sa-
 care sur

§ Gimnasiul din Brad, comitatul
 Zarand, gimnasiu național român de legea
 gr. or.; e gimnasiu mare de opt clase, și
 se bucu de toate drepturile și prerogativele
 unui gimnasiu public de stat.

Înba de propunere este cea ro-
 mână întreaga întocmire ideală, așa
 zicăr: Numai bani lipsesc, pentru-ca
 ideal acesta de gimnasiu cu opt clase
 să fi intrupat. Unde mai luăm apoi
 poza favorabilă geografică: clima
 bună și linia ferată care leagă Bradul,
 pe Arad, cu tot șesul dintre Mureș
 și Tisa, cu valea Mureșului și cu Ba-
 natul!

Facem deci un apel călduros că-
 te cele trei Sinoade ortodoxe să contribu-
 e numai la complectarea cu opt clase
 gimnasiului, dar să facă toate jert-
 fele posibile pentru-ca lângă liceul
 complet să se ridice și un internat.
 Este o adevărată rușine, că Români
 ortodoxi n'au decât un singur internat,
 pe cel dela Beiuș, dar nici acela nu
 e pe lângă un gimnasiu susținut de
 ortodoxi. Tocmai înființarea acestui
 internat dovedește însă, că dacă este
 voință și spirit de jertfă, se poate face
 mult. Și ar trebui să fie chestie nu
 numai de înaltă datoriță, ci și de
 ambiție să ridicăm gimnasiul din Brad,
 nu numai prin complectarea claselor,
 dar și alăturându-i un internat, în care
 elevii să primească o bună îngrijire
 fizică și morală. Copiii noștri n'ar fi
 siliți atunci să învețe în gimnasiu ma-
 ghiare, stând prin familiile străine, unde
 formează obiect de exploatare mate-
 rială, unde-s așa zicând lăsați pradă
 stricăciunilor orașelor și nu se împăr-
 tășesc de ceea-ce mai ales e necesar
 în vârsta pubertății: educațiune na-
 țională.

Ajutorarea gimnasiului dela Brad
 se impune deci ca o urgentă măsură
 de întărire națională și satisfăcând Si-
 noadele noastre această îndatorire, se
 onorează pe sine.

Convocarea Delegațiilor. După ști-
 ri a foilor de azi autograful Monarchului pen-
 tru convocarea delegațiilor de sigur se
 va publica în săptămâna viitoare. Imediat
 după publicarea autografului se face ale-
 gerea delegațiilor în ambele camere ale
 parlamentului ungar.

Cum discută „autorizații“. După
 îndelungată vreme, confrății noștri „autori-
 zați“ dela Sibiu răspund și s'înșit, la arti-
 colul nostru din 6/19 c., în care întrebam:
 cum se face că anul trecut, într-o serie de
 articole, „autorizații“ erau pentru intrarea
 în campania electorală a Românilor din Un-
 garia și pasivitatea o recomandau numai
 fraților din Ardeal ear acum scriu să ră-
 mânem pasivi cu toții!?

Eată ce-i răspund însă:

„Nu vor intra!“ Cu aceste cuvinte
 terminăm un articol scris ca răspuns la
 adre ziarelor maghiare, cari se temeau
 că proximele alegeri Români vor tur-
 na a apele patrioților și vor căuta să între-
 nu în parlament. Ziceam că Români nu
 intra! „Tribuna Poporului“, foaia
 „apului“ din Arad se leagă de articolul
 nostru și vine să ne spună că bine
 ei, vor intra în parlament-că Români teacă
 Lucru foarte natural. Dacă n'ar
 „vom intra“ veniau Aradani și
 „vom intra!“ Pentru-că așa știu Aradani
 să facă politică națională și să strângă le-
 găturile solidarității. Treaba lor ce vor face.
 Noi însă declarăm de nou, că pentru noi
 sunt deciziatoare hotărârile conferențelor
 naționale din trecut; și câtă vreme adu-
 narea națională nu e pusă în posibilitate
 de a le schimba, valabile rămân și putere
 de lege au pentru noi. Cel-ce le descon-
 sideră,—nu mai face parte din partid. Ca
 să se știe“.

Nu răspund deci la întrebarea pusă, ci
 o iau alături ea, ba chiar întortochiază scri-
 sele noastre și—pe semne pentru a „strânge
 legăturile solidarității“ — fac însinuări la
 adresa noastră ear la urmă amenință.

Se vede că în redacția „autorizată“ tot
 mai domnește spiritul nefast al fostului „di-
 rector“!

Adevăruri patriotice de-
 spre Slovaci. Neadeverurile cele
 mai sfruntate sunt adesea arma cea mai
 obicinuită cu care „manevrează“ șovin-
 niștii maghiari. Până și societățile cultu-
 rale uzează de această armă. Astfel nu
 de mult «F. M. K. E.» într'un apel al său,
 ca să scoată bani din pungile patrio-
 ților, îi speria că Slovacii au în pro-
 gramul lor un punct în care cer des-
 facerea teritoriilor locuite de Slovaci
 și aranjarea lor separată națională...
 Tradare de patrie deci!

«Narodnie Noviny» într'un nu-
 măr mai recent demaschează această
 luptă «culturală» și adevăr «patriotic»,
 zicând:

„Cei ce au subscris apelul au afir-
 mat că este un program politic slovac
 (zis dela T. St. Martin) care țintește
 crearea unui stat slovac pe teritoriul
 Ungariei. Declaram că afirmarea a-
 ceasta este o minciună infamă și o

josnicie, și sustinem declarația acea-
 sta până-ce subscriitorii, Turoczy,
 Bende, Jókay și până la Justh nu vor
 dovedi în chip autentic acel program
 dela T. St. Martin în care se cu-
 prinde tendința noastră de a crea un
 stat slovac pe teritoriul statului ungar“.

Desigur însă, că patrioții nu vor
 dovedi niciodată afirmarea lor, fă-
 cută nu pe temeiu istoric, ci pentru
 trebuințe momentane șoviniste.

Cearta confesională între
 Maghiari crește. Acum a ieșit pe teren
 însuși Tisza Kálmán, care a subscris
 o adresă a conventului reformatilor,
 ținut zilele aceste, protestând ca episco-
 pul rom. cat. al Ardealului să folosea-
 scă în titlul său oficios cuvintele «epi-
 scop al Ardealului». Se va face și o
 interpelație în Dietă.

Chestia dalmatină.

De mai multă vreme deja chestia
 despre viitorul țării noastre Dalmatia a ajuns
 obiect de discuție atât în presă, cât și în
 Dietele provinciale din Croația și Dalmația,
 unde îndosebit au relevat-o deputații Ma-
 zura și Bianchini.
 Eată, de am-articol foaia „Ledn-
 ița“ (schizmatea) ce apare în orașul
 Spalato:

„Din chestia anexării Dalmației la
 Croația nu va fi nimic, deoarece-ce la
 aceasta se împotrivesc atât Viena, cât și
 Budapesta, fiecare din interesul său pro-
 priu. Chestia dalmatină este anume în
 legătură cu cauza țărilor Bosnia-Herțe-
 govina, ear în această cauză Viena și
 Budapesta nu pot de loc să se înțeleagă,
 fiindcă fiecare ar dori să-și asigure pe
 partea sa aceste două provincii. În acea-
 sta privință Maghiarii manifestă o ati-
 tudine foarte agresivă, ceea-ce reiese și din
 ținuta presei lor.

„Nu e deci altceva de făcut, de cât
 a consolida în apusul slav relațiunile po-
 litice și economice, pentru-ca în chipul
 acesta slavismul din sud să devină astfel
 de factor, care să împună atât Venei, cât
 și Budapestei. Căci așa, cum stăm azi,
 nu suntem în stare să împiedecăm nimica.
 Să devenim dară mai întâiu acel factor,
 și atunci numai să accentuăm cu energie
 ce dorim noi în partea sudică a imperi-
 ului, dar îmbrucățișirea țării să n'o în-
 găduim“.

Dela Abbazia.

Cu ocazia aniversării nașterii M. S.
 Regelui României orașul a fost pavosat.
 M. S. Regele Carol a primit numeroase
 telegrame de felicitare, între oltele o telegramă
 din partea M. S. Impăratului Francisc Iosif.
 Archiduceasa Maria Iosefina și Marele
 duce de Luxemburg au felicitat personal pe
 M. S. Regele României.
 O deputațiune a Românilor, cari se află
 în Abbazia, a felicitat pe M. S. Regele Carol
 și i-a exprimat devotamentul ei.
 Seara a avut loc o plimbare cu sacle.
 Orașul a fost feric iluminat.

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericăscă gr.-or. română din Bătanea prin aceasta publică licitațiune minuendă prin oferte închise, pentru pavarea bisericei gr.-or. române din Bătanea, eu plăci de ciment, pressate și colorate pe fundament de beton.

Intreprinzătorii sunt recercați ca ofertele lor închise, la cari vor alătura 10% din suma preliminară, să le înainteze la dl preot gr.-or. rom. Simeon Cornea din Bătanea, până la 6 Maiu 1900.

Suma preliminară este 1190 corone (7 corone de metru quadrat).

Condițiunile de întreprindere se pot vedea la dl preot Simeon Cornea, iar în ofert, oferentii să spuna anume, că condițiunile le cunosc, prin ceea ce devin obligătoare.

Comuna bis. și rezervă dreptul — fără considerare la preferențele avantajoase — a preda lucrarea aceluia, în care va avea mai multă încredere.

Bătanea. 25 Aprilie 1900.

Comitetul paroch. gr. or. rom. din Bătanea.

440 1—1

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. pore postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“

următoarele opuri:

1.) „Calendarul nostru“ — pe 1900. prețul	cor. — 60 fl.
2.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	„ 1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul	„ 2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul	„ —80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Pacățianu, prețul	„ 2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Pacățianu —prețul	„ 4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul.	„ 2.50 „
8.) „Războiul pentru neastărare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	„ 1.20 „
Prețul „Coroanei“	„ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul	„ 1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul	„ 1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul:	„ 8.60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț:	„ 1.60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. Preț.	„ 5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț	„ 1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul	„ 1.20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numa pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	

La comande se se mai adauge de fie-care op 10 fileri spese postale.